

REGULAMIN STREFY PŁATNEGO PARKOWANIA ORAZ ŚRÓDMIEJSKIEJ STREFY PŁATNEGO PARKOWANIA

§ 1¹

Regulamin określa zasady obowiązujące przy parkowaniu pojazdów samochodowych na drogach publicznych w Strefie Płatnego Parkowania oraz Śródmiejskiej Strefie Płatnego Parkowania Centrum i Jeżyce w Poznaniu, których obszar opisany jest w załączniku nr 1 do uchwały Nr XXVIII/497/VIII/2020 Rady Miasta Poznania z dnia 19 maja 2020 r. oraz uchwały Nr L/898/VIII/2021 z dnia 6 lipca 2021 r. w sprawie ustalenia strefy płatnego parkowania, śródmiejskiej strefy płatnego parkowania, stawek opłat za parkowanie pojazdów samochodowych na drogach publicznych w strefie płatnego parkowania oraz śródmiejskiej strefie płatnego parkowania, wysokości opłat dodatkowych oraz sposobu ich pobierania, zwanej dalej uchwałą.

§ 2

Użyte w Regulaminie określenia oraz skróty oznaczają:

- 1) skreślony²
- 2) ERPZ – Elektroniczny Rejestr Pojazdów Zwolnionych z opłat;
- 3) SPP – Strefa Płatnego Parkowania;
- 4) ŚSPP – Śródmiejska Strefa Płatnego Parkowania;
- 5) WP ZDM – Wydział Parkowania Zarządu Dróg Miejskich w Poznaniu administrujący SPP oraz ŚSPP;
- 6) ZDM – Zarząd Dróg Miejskich w Poznaniu;
- 7) autobus turystyczny – pojazd drogowy przeznaczony do przewozu więcej niż 24 osób (wliczając kierowcę) i posiadający wyłącznie miejsca siedzące;
- 8) bilet parkingowy – wydruk z parkomatu stanowiący dowód wniesienia opłaty za parkowanie w SPP i ŚSPP;
- 9) Parkowanie w SPP i ŚSPP³
 - a) Opłacone – udokumentowane biletem parkingowym, identyfikatorem, kartą parkingową lub płatnością mobilną;
 - b) nieopłacone – parkowanie bez wniesienia wymaganej opłaty;
 - c) błędnie opłacone - parkowanie z wniesieniem opłaty dla SPP lub ŚSPP cenowo tańszej;
- 10) identyfikator – dokument zawierający swój numer seryjny oraz numer rejestracyjny pojazdu, potwierdzający wniesienie opłaty zryczałtowanej, upoważniający do parkowania bez wnoszenia opłaty jednorazowej w SPP i ŚSPP;
- 11) e-identyfikator - identyfikator zakupiony za pośrednictwem strony internetowej;
- 12) karta abonamentowa – dokument potwierdzający wniesienie opłaty abonamentowej, uprawniającej do parkowania w SPP i ŚSPP bez wnoszenia opłaty jednorazowej;
- 13) karta chipowa – karta wydawana przez ZDM umożliwiającą w zastępstwie monet wnoszenie opłaty za parkowanie w parkomatach.
- 14) karta elektroniczna (PEKA) – karta wydawana przez Zarząd Transportu Miejskiego, umożliwiającą w zastępstwie monet wnoszenie opłaty za parkowanie w parkomatach;
- 15) karta parkingowa – dokument wydany osobie niepełnosprawnej na podstawie art. 8 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym (Dz. U. z 2021 r. poz. 450 ze zm.);

¹ W brzmieniu ustalonym przez § 1 uchwały nr XXVIII/497/VIII/2020 Rady Miasta Poznania z dnia 19 maja 2020 r. oraz § 1 uchwały nr Rady Miasta Poznania z dnia...w sprawie ustalenia w Poznaniu Strefy Płatnego Parkowania, Śródmiejskiej Strefy Płatnego Parkowania, stawek opłat za parkowanie pojazdów samochodowych na drogach publicznych w Strefie Płatnego Parkowania oraz Śródmiejskiej Strefie Płatnego Parkowania, wysokości opłat dodatkowych oraz sposobu ich pobierania.

² skreślony uchwałą Nr L/898/VIII/2021 Rady Miasta Poznania z dnia 6 lipca 2021 r.

³ zmieniony uchwałą Nr L/898/VIII/2021 Rady Miasta Poznania z dnia 6 lipca 2021 r.

- 16) kontroler SPP i ŚSPP – pracownik WP ZDM w stroju służbowym upoważniony do kontroli wnoszenia opłat za parkowanie w SPP i ŚSPP;
- 17) koperta – zastrzeżone stanowisko postojowe wyznaczone w celu korzystania z niego na prawach wyłączności przez osobę, firmę lub instytucję, która posiada prawo do korzystania z niej⁴;
- 18) parkomat – urządzenie inkasująco-rejestrujące wydające bilety parkingowe za opłatą wniesioną przy użyciu monet, kart chipowych, elektronicznych lub płatniczych;
- 19) płatność mobilna – usługa płatności realizowana pomiędzy klientem a dostępnym operatorem za pośrednictwem przeznaczonej do tego aplikacji mobilnej⁵;
- 20) samochód ekologiczny – pojazd samochodowy o dopuszczalnej emisji CO₂ ≤ 95 g/km (cykl mieszany);
- 21) samochód współdzielony – samochód ekologiczny wynajmowany odpłatnie, udostępniany użytkownikom 24 godziny na dobę przez 7 dni w tygodniu w sposób samoobsługowy, tj. za pomocą aplikacji internetowej (umożliwiającej co najmniej rezerwację, dostęp do samochodu, zakończenie najmu samochodu w czasie rzeczywistym
- 22) sektor - podobszar SPP i ŚSPP, wyznaczony dla parkowania pojazdów posiadających identyfikator mieszkańca przeznaczony wyłącznie dla tego podobszaru;
- 23) wezwanie-raport – dokument wystawiony przez kontrolera SPP i ŚSPP w czasie przeprowadzania przez niego kontroli, stwierdzający niewniesienie opłaty za parkowanie.

Rozdział I

PRZEPISY OGÓLNE

§ 3

1. Za parkowanie w SPP i ŚSPP pobiera się opłaty w wysokości określonej w załączniku nr 2 do uchwały.
2. Opłaty, o których mowa w ust. 1 pobiera się za parkowanie pojazdów samochodowych w wyznaczonych miejscach w SPP od poniedziałku do piątku w godzinach od 8.00 do 18.00 z wyjątkiem 2 maja, 24 grudnia oraz dni świątecznych⁶
3. Opłaty, o których mowa w ust. 1, pobiera się za parkowanie pojazdów samochodowych, w wyznaczonych miejscach w ŚSPP od poniedziałku do piątku w godzinach od 8.00 do 20.00 oraz w soboty w godzinach od 8.00 do 18.00, z wyjątkiem dni świątecznych, 2 maja oraz 24 grudnia.⁷
4. Dopuszcza się możliwość zmiany czasu działania SPP i ŚSPP lub zaniechania poboru opłat w określone dni. Decyzję w tym względzie podejmuje Dyrektor ZDM i podaje do publicznej wiadomości poprzez ogłoszenie w prasie, radiu lub telewizji oraz na stronie internetowej ZDM z co najmniej trzydniowym wyprzedzeniem.

§ 4

1. Granice SPP oraz ŚSPP określa załącznik nr 1 do uchwały.
2. Wjazdy do SPP oraz ŚSPP oznakowane są znakami D-44 „strefa parkowania”, natomiast wyjazdy znakami D-45 „koniec strefy parkowania”.

§ 5

1. W SPP oraz ŚSPP stosuje się następujące opłaty za parkowanie:
 - 1) jednorazowe – uiszczane poprzez wykupienie biletu parkingowego w parkomacie przy użyciu monet, karty chipowej, karty elektronicznej, karty płatniczej w wyznaczonych parkomatach lub płatności mobilnej, natychmiast po zaparkowaniu pojazdu lub przed utratą ważności poprzedniego biletu;
 - 2) abonamentowe – uiszczane poprzez wykupienie karty abonamentowej;

⁴ zmieniony uchwałą Nr L/898/VIII/2021 Rady Miasta Poznania z dnia 6 lipca 2021

⁵ zmieniony uchwałą Nr L/898/VIII/2021 Rady Miasta Poznania z dnia 6 lipca 2021

⁶ Dodany uchwałą Nr L/898/VIII/2021 Rady Miasta Poznania z dnia 6 lipca 2021

⁷ zapis” z wyjątkiem dni świątecznych „2 maja oraz 24 grudnia”, dodany uchwałą Nr L/898/VIII/2021 Rady Miasta Poznania z dnia 6 lipca 2021

- 3) zryczałtowane – uiszczane poprzez wykupienie identyfikatora;
2. Karty abonamentowe, identyfikatory karty chipowe można wykupić w kasie WP ZDM;
3. W przypadku zagubienia lub kradzieży karty abonamentowej z numerem rejestracyjnym pojazdu, identyfikatora osoby niepełnosprawnej lub identyfikatora mieszkańca istnieje możliwość wydania jednego duplikatu. Za jego wydanie pobierana jest opłata manipulacyjna zgodnie z pkt 7.1 załącznika nr 2.
4. Postój pojazdów zaopatrzenia oraz taksówek w SPP oraz ŚSPP w czasie jej funkcjonowania, z zastrzeżeniem § 7 pkt 4 oraz § 20 Regulaminu, jest odpłatny tak jak postój innych pojazdów.

§ 6

1. WP ZDM prowadzi rejestr ERPZ.
2. Pojazdy, o których mowa w art. 13 ust. 3 ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych i wymienione w § 7 ust 1, 7 i 9 Regulaminu rejestrowane są w ERPZ na wniosek osoby kierującej daną jednostką organizacyjną.
3. Wzór wniosku, o którym mowa w ust. 2, przygotowuje Dyrektor ZDM.
4. Do wniosku, o którym mowa w ust. 2, należy dołączyć:
 - 1) w przypadku właściciela pojazdu – kopię dowodu rejestracyjnego;
 - 2) w przypadku posiadacza pojazdu innego niż wymieniony w pkt 1 – kopię dowodu rejestracyjnego i umowę wykorzystywania pojazdu przez podmioty wskazane w ust. 2.
5. Pojazdy wpisane do ERPZ usuwane są z rejestru 31 grudnia każdego roku o godz. 23:59.
6. Wniosek na kolejny rok kalendarzowy, o którym mowa w ust. 2, można złożyć najwcześniej w grudniu bieżącego roku.
7. Upoważniony pracownik WP ZDM anuluje wystawione wezwanie-raport dotyczące samochodu, o którym mowa w ust. 2, na wniosek osoby kierującej daną jednostką organizacyjną po spełnieniu wymagań, o których mowa w ust. 4.
8. Na wniosek osoby kierującej daną jednostką organizacyjną wskazany numer rejestracyjny pojazdu usuwa się niezwłocznie z ERPZ.

§ 7

Ustala się zerową stawkę za parkowanie dla:

- 1) trwale oznakowanych pojazdów służb miejskich podczas wykonywania obowiązków służbowych oraz innych służb podczas usuwania awarii sieci podziemnych i naziemnych w pasie drogowym na podstawie ważnej decyzji o zajęciu pasa drogowego, parkujące w pobliżu miejsca awarii;⁸
- 2) pojazdów jednośladowych;
- 3) pojazdów osób niepełnosprawnych, posiadających kartę parkingową, na miejscach oznaczonych znakiem P-24 „miejsce dla pojazdu osoby niepełnosprawnej” wraz ze znakiem D-18a „parking – miejsce zastrzeżone” z dodatkową tabliczką T-29, która informuje o miejscach przeznaczonych dla pojazdów samochodowych uprawnionej osoby niepełnosprawnej. W przypadku zajęcia ww. miejsca dozwolone jest zaparkowanie pojazdu na miejscu parkingowym przylegającym bezpośrednio do zajętego miejsca;
- 4) taksówek na wyznaczonych dla nich miejscach do postoju pomiędzy znakami D-19 „postój taksówek” i D-20 „koniec postoju taksówek”. W przypadku kierowców taksówek oczekujących na klienta w pojeździe oznakowanym aktywnym kodem QR, zgodnie z uchwałą Nr XX/342/VIII/2019 Rady Miasta Poznania z dnia 3 grudnia 2019 r., oraz podczas wsiadania i wysiadania pasażera z takiego pojazdu na każdym ogólnodostępnym miejscu w SPP oraz ŚSPP oraz na „kopertach dla dostaw”, o których mowa w § 20 Regulaminu, do 15 minut;

⁸ zmieniony uchwałą Nr L/898/VIII/2021 Rady Miasta Poznania z dnia 6 lipca 2021

- 5) pojazdów publicznej komunikacji zbiorowej zatrzymujących się na ustalonych dla nich przystankach;
- 6) pojazdów oznaczonych tablicą, o której mowa w art. 58 ust. 1 ustawy Prawo o ruchu drogowym, przewożących dzieci niepełnosprawne do placówek edukacyjnych podczas wykonywania tego zadania;
- 7) pojazdów użytkowanych przez pracowników ośrodków dla osób terminalnie chorych. Maksymalną roczną liczbę pojazdów ustali Prezydent Miasta Poznania w drodze zarządzenia w sprawie określenia maksymalnej rocznej liczby pojazdów użytkowanych przez pracowników ośrodków dla osób terminalnie chorych, dla których ustala się zerową stawkę za parkowanie. Pojazdy te będą wpisywane do rejestru ERPZ na zasadach określonych w § 6 z zastrzeżeniem, iż funkcję osoby kierującej daną jednostką organizacyjną pełni Dyrektor Wydziału Zdrowia i Spraw Społecznych Urzędu Miasta Poznania;
- 8) autobusów turystycznych do 15 minut na przeznaczonych dla nich miejscach postojowych oznaczonych znakami D-18 z tabliczką „Autobus turystyczny”;
- 9) pojazdów Powiatowego Inspektora Nadzoru Budowlanego dla Miasta Poznania;
- 10) pojazdów przywożących osoby chore, na wyznaczonych dla nich miejscach postoju do 15 minut.

Rozdział II REALIZACJA OPŁAT W SPP i ŚSPP

§ 8

1. Obowiązkiem kierowcy pojazdu samochodowego parkującego w SPP oraz ŚSPP jest wniesienie opłaty za parkowanie.
2. W przypadku stwierdzenia nieopłacenia parkowania lub błędnie opłaconego parkowania, wystawiane jest zawiadomienie o obowiązku wniesienia opłaty dodatkowej, wezwanie-raport.
3. Brak wezwania-raportu, o którym mowa w ust. 2, nie uchyla od obowiązku wniesienia opłaty dodatkowej.
4. Wysokość opłaty dodatkowej określona jest w załączniku nr 2 do uchwały.

§ 9

1. Minimalny opłacony czas parkowania w SPP oraz w ŚSPP wynosi 1/4 godziny, a kwota opłaty w tym wypadku jest zaokrąglona do dziesięciu groszy.
2. Wykupienie biletu parkingowego w parkomacie możliwe jest przy użyciu bilonu o nominałach: 5 zł, 2 zł, 1 zł, 50 gr, 20 gr i 10 gr. Opłacenie czasu parkowania, z zastrzeżeniem ust. 1, następuje proporcjonalnie do wartości użytego bilonu⁹.
3. Wykupienie biletu parkingowego w parkomacie możliwe jest również, w zależności od typu parkomatu, przy użyciu: karty chipowej, elektronicznej lub płatniczej poprzez pobranie określonej kwoty z karty, przy czym minimalna kwota opłaty pobranej z karty wynosi 1/4 wartości stawki za pierwszą godzinę parkowania¹⁰.
4. Opłacenie czasu parkowania może nastąpić także w formie płatności mobilnej¹¹.

§ 10

1. Wysokość opłat abonamentowych, o których mowa w § 5 ust. 1 pkt 2, określa załącznik nr 2 do uchwały.
2. Karty abonamentowe potwierdzające wniesienie opłaty określonej w ust. 1 wydaje się na okres od 1 dnia do 25 dni roboczych, w których obowiązują opłaty za parkowanie. Karty abonamentowe dla samochodów ekologicznych, potwierdzające wniesienie opłaty określonej w ust. 1, wydaje się na wniosek posiadacza pojazdu i po pozytywnej weryfikacji dopuszczalnej emisji CO₂ przez organ, który zarejestrował pojazd, lub na podstawie oświadczenia wystawionego przez producenta bądź jego autoryzowanego dealera potwierdzającego wielkość emisji CO₂, dla konkretnego pojazdu na okres min. 3 miesięcy i maks. 12 miesięcy.

⁹ zmieniony uchwałą Nr L/898/VIII/2021 Rady Miasta Poznania z dnia 6 lipca 2021

¹⁰ zmieniony uchwałą Nr L/898/VIII/2021 Rady Miasta Poznania z dnia 6 lipca 2021

¹¹ zmieniony uchwałą Nr L/898/VIII/2021 Rady Miasta Poznania z dnia 6 lipca 2021

§ 11

Dla pojazdów służbowych jednostek użyteczności publicznej, takich jak: Urząd Skarbowy, Urząd Kontroli Skarbowej, Urząd Wojewódzki, Urząd Marszałkowski, Urząd Powiatowy, Najwyższa Izba Kontroli, Powiatowy Inspektor Sanitarny, Archiwum Państwowe, świadczących w SPP oraz ŚSPP nieodpłatne usługi o charakterze ogólnospołecznym na rzecz mieszkańców – na pisemny wniosek osoby kierującej jednostką organizacyjną – mogą być sprzedane nie więcej niż trzy 25-dniowe karty abonamentowe z bonifikatą 50%.

§ 12¹²

1. Dla podmiotów gospodarczych, które posiadają tytuł prawny do lokalu w obszarze SPP lub ŚSPP bądź wykonują na zlecenie służb miejskich usługi na rzecz mieszkańców, mogą być sprzedane 25-dniowe karty abonamentowe z bonifikatą 50%. Bonifikata przysługuje wyłącznie na pojazd stanowiący własność danego podmiotu gospodarczego z zastrzeżeniem § 13 ust. 3 pkt 1 i 2.
2. Warunkiem wydania abonamentu z bonifikatą 50% jest brak zaległości z tytułu parkowania w SPP i ŚSPP oraz złożenie wniosku wraz z :
 - a. dowodem rejestracyjnym pojazdu,
 - b. dokumentem potwierdzającym prowadzenie działalności gospodarczej,
 - c. dokumentem potwierdzającym tytuł prawny do lokalu lub zlecenie służb miejskich na wykonanie usługi na rzecz mieszkańców,
3. Abonament z bonifikatą 50% wydany zostanie na numer rejestracyjny pojazdu wynikający z okazanego dowodu rejestracyjnego pojazdu.

§ 13

1. Uprawnienie do wykupienia identyfikatora, po wniesieniu opłaty zryczałtowanej w preferencyjnej cenie określonej w załączniku nr 2 do uchwały, przysługuje:
 - 1) osobom pełnoletnim¹³ zameldowanym w lokalach usytuowanych przy ulicach objętych SPP oraz ŚSPP, na pobyt stały lub czasowy, z zastrzeżeniem ust. 2, będącym właścicielami pojazdów samochodowych, z zastrzeżeniem ust. 3, rozliczającym podatek dochodowy od osób fizycznych na rzecz Miasta Poznania
 - 2) osobom niepełnosprawnym posiadającym ważną kartę parkingową, zameldowanym w Poznaniu na pobyt stały lub czasowy oraz rozliczającym podatek dochodowy od osób fizycznych na rzecz Miasta Poznania;
 - 3) placówkom zajmującym się opieką, rehabilitacją lub edukacją osób niepełnosprawnych, o których mowa w ust. 1 pkt 2, posiadającym ważne karty parkingowe;
 - 4) osobom będącym kombatanami Powstania Poznańskiego Czerwca 1956 r.
2. Osoby zameldowane na pobyt czasowy w lokalach usytuowanych przy ulicach objętych SPP oraz ŚSPP nabywają na okres maksymalnie 12 miesięcy uprawnienia, o których mowa w ust. 1 pkt 1, od chwili zameldowania, pod warunkiem, że zamierzony czas trwania pobytu wynosi min. 3 miesiące. Identyfikator wydawany jest na okres nie dłuższy niż do końca miesiąca, w którym upływa termin zameldowania.
3. Za właściciela pojazdu uznaje się także osobę faktycznie władającą pojazdem na podstawie:
 - 1) umowy leasingu lub najmu długoterminowego realizowanego przez firmy prowadzące działalność gospodarczą z oznaczonym według Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) kodem 77.11.Z¹⁴,
 - 2) umowy kredytu;

¹² zmieniony uchwałą Nr L/898/VIII/2021 Rady Miasta Poznania z dnia 6 lipca 2021

¹³ zapis „pełnoletnim”, dodany uchwałą Nr L/898/VIII/2021 Rady Miasta Poznania z dnia 6 lipca 2021

¹⁴ zmieniony uchwałą Nr L/898/VIII/2021 Rady Miasta Poznania z dnia 6 lipca 2021

- 3) oświadczenia pracodawcy, potwierdzającego zatrudnienie u tego pracodawcy oraz powierzenie samochodu służbowego, sporządzonego w formie pisemnej pod rygorem nieważności, a w przypadku umów leasingu - dokumentu wystawionego przez pracodawcę poświadczającego zawarcie umowy leasingu na pojazd, określającego strony, czas trwania oraz przedmiot umowy¹⁵.
4. Do wykupu identyfikatora konieczne są: brak zaległości z tytułu płatnego parkowania oraz okazanie przez uprawnionego oryginałów niezbędnych dokumentów, których kserokopie zapisów dotyczących stron umowy, przedmiotu umowy oraz okresu obowiązywania (z wyjątkiem kserokopii dowodu osobistego), pozostawiane są w aktach sprawy.
5. W przypadku zakupu identyfikatora mieszkańca na okres co najmniej 6 miesięcy, istnieje możliwość zakupienia kolejnego identyfikatora na okres kolejnych 3 miesięcy bez konieczności dostarczania dokumentów, wymienionych w § 14 ust 1 z wyjątkiem pkt 3¹⁶, o ile dotychczasowe dane są aktualne.

§ 14

1. Osoby, o których mowa w § 13 ust. 1 pkt 1 Regulaminu, mogą wykupić identyfikator po przedstawieniu w WP ZDM następujących dokumentów:
 - 1) dowodu rejestracyjnego pojazdu, w którym są one określone jako właściciele;
 - 2) dokumentów wymienionych w § 13 ust. 3 i 4;
 - 3) dokumentu tożsamości z numerem PESEL;
 - 4) oryginału pierwszej strony PIT za rok poprzedni poświadczony przez właściwy urząd skarbowy w Poznaniu lub w przypadku rozliczenia zeznania PIT przez Internet wydrukowaną pierwszą stroną PIT oraz wydrukowane UPO (Urzędowe Potwierdzenie Odbioru) wraz z wygenerowanym numerem dokumentu, zgodnym z identyfikatorem dokumentu UPO lub jednego z dokumentu, poświadczonego przez Urząd Skarbowy, potwierdzającego rozliczenie podatku dochodowego od osób fizycznych w którym wskazano miasto Poznań jako miejsce zamieszkania i składania zeznania podatkowego¹⁷;
2. Osoby, o których mowa w § 13 ust. 1 pkt 1 Regulaminu, z zastrzeżeniem § 13 ust. 2, mają prawo do wykupu identyfikatora na okres nie krótszy niż 3 miesiące i nie dłuższy niż 12 miesięcy, liczony w pełnych miesiącach od dnia wykupu. Preferencyjna cena zakupu dotyczy identyfikatora nabytego na pierwszy pojazd. Cena identyfikatora nabytego na każdy kolejny pojazd określona jest w pkt 4.2.2. załącznika nr 2 do uchwały.
3. W przypadku zakupu identyfikatora mieszkańca na maksymalny okres 12 miesięcy, cena zakupu identyfikatora zostanie umniejszona o jeden miesiąc.
4. Osoby, o których mowa w § 13 ust. 1 pkt 4 Regulaminu, mają prawo do wykupu identyfikatora powstańca tylko na jeden pojazd, na okres nie krótszy niż 6 miesięcy i nie dłuższy niż 12 miesięcy, liczony w pełnych miesiącach od dnia wykupu, po przedstawieniu odpowiedniego zaświadczenia wydanego przez Kierownika Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych oraz okazaniu legitymacji związku zrzeszającego uczestników Powstania Poznańskiego Czerwca 1956 r. Cena zakupu identyfikatora określona jest w pkt 4.3 załącznika nr 2 do uchwały.
5. Osoby, o których mowa w § 13 ust. 1 pkt 2 Regulaminu, mają prawo do wykupu identyfikatora na jeden pojazd.
6. W przypadku przedstawienia dokumentu określonego w ust. 1 pkt 4 możliwe jest uzyskanie identyfikatora mieszkańca wyłącznie do momentu wystąpienia obowiązku złożenia deklaracji rozliczenia zeznania PIT¹⁸.
7. Do wykupienia identyfikatora mieszkańca posiadają uprawnienie również osoby zameldowane przy ulicach granicznych wyznaczających obszar Strefy Płatnego Parkowania oraz Śródmiejskiej Strefy Płatnego Parkowania, jednak wyłącznie po stronie ulicy przylegającej do obszaru¹⁹.

§ 14a²⁰

1. Za pośrednictwem strony internetowej można zakupić e-identyfikatory.

¹⁵ zmieniony uchwałą Nr L/898/VIII/2021 Rady Miasta Poznania z dnia 6 lipca 2021

¹⁶ dodany uchwałą Nr L/898/VIII/2021 Rady Miasta Poznania z dnia 6 lipca 2021

¹⁷ zmieniony uchwałą Nr L/898/VIII/2021 Rady Miasta Poznania z dnia 6 lipca 2021

¹⁸ dodany uchwałą Nr L/898/VIII/2021 Rady Miasta Poznania z dnia 6 lipca 2021

¹⁹ dodany uchwałą Nr L/898/VIII/2021 Rady Miasta Poznania z dnia 6 lipca 2021

²⁰ dodany uchwałą Nr L/898/VIII/2021 Rady Miasta Poznania z dnia 6 lipca 2021

2. Możliwość zakupu e-identyfikatora została ograniczona do osób, których własność pojazdu może zostać potwierdzona bezpośrednio w systemie Centralnej Ewidencji Pojazdów i Kierowców.
3. W przypadku braku możliwości weryfikacji lub niepotwierdzenia własności w systemie, klient jest zobowiązany do przedstawienia odpowiednich dokumentów w WP ZDM, podczas zakupu e-identyfikatora.
4. Wnioskowana data ważności e-identyfikatora nie może być wcześniejsza niż 14 dni i późniejsza niż 90 dni od dnia złożenia wniosku.
5. W przypadku konieczności uzyskania e-identyfikatora z wcześniejszą datą ważności niż 14 dni Wnioskodawca powinien udać się do kas WP ZDM.

§ 15

1. Identyfikatory dla osób wymienionych w § 13 ust. 1 pkt 1 sprzedawane są dla sektorów określonych w § 18 zgodnie z adresem zameldowania na pobyt stały lub czasowy.
2. Identyfikator jest ważny tylko w sektorze, dla którego został wydany.
3. Posiadacz ważnego identyfikatora, który zmienił numer rejestracyjny pojazdu, przestał być właścicielem pojazdu samochodowego lub zmienił adres zameldowania poza granice SPP lub ŚSPP zobowiązany jest do zwrotu identyfikatora w terminie 30 dni od dnia zaistnienia przesłanki. W przypadku zwrotu identyfikatora jego posiadacz otrzyma zwrot opłaty za niewykorzystany okres ważności (liczony w pełnych nierozpoczętych miesiącach). Zwrot opłaty nie przysługuje w wypadku zwrotu duplikatu.
4. W razie utraty lub kradzieży identyfikatora WP ZDM nie zwraca kosztów za niewykorzystany okres jego ważności.
5. Osoba zameldowana w lokalu usytuowanym przy ulicach objętych SPP oraz ŚSPP, która nie dokona opłaty zryczałtowanej i nie wykupi identyfikatora, uiszcza opłaty za parkowanie pojazdu samochodowego w SPP i ŚSPP na zasadach ogólnych.
6. W przypadku zakupu identyfikatora w tym samym dniu, w którym rozpoczyna się termin jego obowiązywania, identyfikator jest ważny od momentu jego zakupu²¹.
7. W przypadku naprawy samochodu, na który został wydany identyfikator mieszkańca, identyfikator osoby niepełnosprawnej lub Kombatanta Powstania 28 Czerwca 1956 r. wydaje się jednorazowo odpłatny identyfikator zastępczy na podstawie już posiadanego identyfikatora pod warunkiem, iż przedłożone zostaną dokumenty potwierdzające naprawę pojazdu (np. zaświadczenie od zakładu naprawczego, zgłoszenie do ubezpieczyciela) oraz umowa o używaniu pojazdu zastępczego od ubezpieczyciela lub zakładu naprawczego ze wskazaniem numeru pojazdu, na który został zakupiony identyfikator. Identyfikator zastępczy wydaje się na okres nie dłuższy niż termin ważności posiadanego identyfikatora oraz termin wynikający z umowy, na maksymalnie 30 dni. Cena identyfikatora zastępczego określona jest w pkt 7.2 załącznika nr 2 do uchwały²².
8. Dla jednego pojazdu można nabyć identyfikator na jeden sektor²³.
9. ZDM zastrzega sobie prawo do weryfikacji uprawnień oraz wezwania właściciela do zwrotu identyfikatora w sytuacji niespełniania na dzień weryfikacji warunków uzyskania identyfikatora, określonych w Regulaminie. W takim przypadku, ZDM wycofa identyfikator z bazy identyfikatorów²⁴.
10. Identyfikator wydaje się nie wcześniej niż 90 dni przed rozpoczęciem terminu jego obowiązywania²⁵.

²¹zmieniony uchwałą Nr L/898/VIII/2021 Rady Miasta Poznania z dnia 6 lipca 2021

²² zmieniony uchwałą Nr L/898/VIII/2021 Rady Miasta Poznania z dnia 6 lipca 2021

²³ dodany uchwałą Nr L/898/VIII/2021 Rady Miasta Poznania z dnia 6 lipca 2021

²⁴dodany uchwałą Nr L/898/VIII/2021 Rady Miasta Poznania z dnia 6 lipca 2021

²⁵ dodany uchwałą Nr L/898/VIII/2021 Rady Miasta Poznania z dnia 6 lipca 2021

§ 16

1. Osoby i placówki, wymienione w § 13 ust. 1 pkt 2 i 3, mogą wykupić identyfikator dla pojazdu przewożącego osobę niepełnosprawną po opłaceniu opłaty zryczałtowanej określonej w załączniku nr 2 do uchwały.
2. Osoby lub placówki wymienione w ust. 1, które ubiegają się o identyfikator dla pojazdu przewożącego osobę niepełnosprawną, muszą być właścicielem pojazdu samochodowego, z zastrzeżeniem § 13 ust. 3 Regulaminu.
Pojazd mający przewozić osobę niepełnosprawną może stanowić własność małżonka, wstępnych, zstępnych albo rodzeństwa osoby niepełnosprawnej lub opiekuna prawnego osoby niepełnosprawnej, z zastrzeżeniem § 13 ust. 3;
3. Identyfikator osoby niepełnosprawnej uprawnia do parkowania pojazdu poza miejscami wyznaczonymi dla osób niepełnosprawnych bez konieczności wnoszenia opłaty, pod warunkiem umieszczenia na czas postoju za przednią szybą wewnątrz pojazdu karty parkingowej w sposób umożliwiający jej odczytanie, bez jakichkolwiek wątpliwości co do jej treści, oryginału hologramu i daty ważności.

§ 17

1. Identyfikatory, wykupione przez osoby wymienione w § 13 ust. 1 pkt 2 i 3, sprzedawane są po okazaniu karty parkingowej i spełnieniu warunków przewidzianych w § 16 ust. 2 i 3.
2. Identyfikatory są ważne na terenie całej SPP oraz ŚSPP wraz z kartą parkingową, do której zostały wydane.
3. Identyfikatory wydaje się na okres ważności karty parkingowej nie krótszy niż 3 miesiące i nie dłuższy niż 12 miesięcy, liczony w pełnych miesiącach od dnia dokonania wykupu.
4. Posiadacz ważnego identyfikatora, który zmienił numer rejestracyjny pojazdu, przestał być właścicielem pojazdu samochodowego lub utracił kartę parkingową, zobowiązany jest do zwrotu identyfikatora w terminie 30 dni od dnia zaistnienia przesłanki. W przypadku zwrotu identyfikatora jego posiadacz otrzyma zwrot opłaty za niewykorzystany okres ważności (liczony w pełnych nierozpoczętych miesiącach). Zwrot opłaty nie przysługuje w wypadku zwrotu duplikatu.

§ 18

Ustala się następujące granice sektorów w SPP oraz w ŚSPP:

- 1) **Sektor 1** – Centrum – teren ograniczony: od północy torami kolejowymi od mostu kolejowego na rzece Warcie do wiaduktu kolejowego nad ul. Libelta; od zachodu torami kolejowymi od wiaduktu kolejowego nad ul. Libelta do mostu Dworcowego wraz z ul. Dworcową; od południa ul. Matyi i ul. Królowej Jadwigi oraz od wschodu korytem rzeki Warty od ul. Królowej Jadwigi do torów kolejowych;
- 2) **Sektor 2** – Jeżyce – teren ograniczony: od północy torami kolejowymi od ul. Pułaskiego do ul. Żeromskiego; od zachodu ul. Żeromskiego i ul. Przybyszewskiego od ul. Dąbrowskiego do ul. Bukowskiej; od południa ul. Bukowską od ul. Przybyszewskiego do ul. Roosevelta oraz od wschodu ul. Roosevelta od ul. Bukowskiej do ul. Pułaskiego;
- 3) **Sektor 3** – Wilda – teren ograniczony: od północy ul. Królowej Jadwigi i Stanisława Matyi; od zachodu torami kolejowymi od mostu Dworcowego do wiaduktu kolejowego na ul. Hetmańskiej; od południa ul. Hetmańską od wiaduktu kolejowego do mostu na rzece Warcie oraz od wschodu korytem rzeki Warty od ul. Hetmańskiej do ul. Królowej Jadwigi;
- 4) **Sektor 4** – Łazarz:
 - a) teren ograniczony: od północy ul. Bukowską od ul. Roosevelta do ul. Przybyszewskiego; od zachodu ul. Przybyszewskiego i ul. Reymonta; od południa ul. Hetmańską od ulicy Reymonta do torów kolejowych oraz od wschodu torami kolejowymi od wiaduktu na ul. Hetmańskiej do ul. Bukowskiej,
 - b) skreślony²⁶
- 5) **Sektor 5** – Ostrów Tumski, Zagórze i Śródka – teren ograniczony od północy torami kolejowymi, od wschodu ul. Podwale, od południa ul. Wyszyńskiego do mostu Mieszka I, następnie rzeką Cybiną i kanałem rzeki Cybiny w kierunku południowym, aż do połączenia z rzeką Wartą i od zachodu rzeką

²⁶ skreślony Uchwałą Nr XXXIV/597/VIII/2020 Rady Miasta Poznania z dn. 08.09.2020 r (Dz .Urz. Woj. Wlkp, poz.6990)., zmieniająca uchwałę Rady Miasta Poznania Nr XXVIII/497/VII/2020 z dnia 19 maja 2020 r..

Wartą.²⁷.

§ 19

1. Osoby fizyczne i podmioty gospodarcze mogą występować o zastrzeżenie miejsca postojowego, tzw. koperty na ulicach objętych obszarem SPP oraz ŚSPP.
2. Liczba kopert jest limitowana i nie może przekroczyć 10% miejsc postojowych w SPP oraz w ŚSPP.
3. Warunkiem zawarcia umowy jest dostarczenie przez zastrzegającego zatwierdzonego przez Miejskiego Inżyniera Ruchu projektu organizacji ruchu uwzględniającego zastrzeżone miejsca postojowe.
4. Oznakowanie koperty oraz jej likwidację wykonuje zastrzegający.
5. ZDM może rozwiązać umowę w trybie natychmiastowym, w przypadku gdy:
 - 1) zastrzegający zalega z opłatami za dwa kolejne miesiące;
 - 2) zastrzegający odda kopertę w najem, dzierżawę lub użyczenie osobie trzeciej bez zgody ZDM;
 - 3) zastrzegający wykorzystywać będzie kopertę na inny cel niż przewidziany w umowie;
 - 4) zastrzegający wykorzystywać będzie kopertę niezgodnie z liczbą zastrzeżonych miejsc, których dotyczy umowa;
 - 5) zastrzegający zamontuje urządzenie blokujące bez zgody ZDM.
6. Rozwiązanie umowy z miesięcznym terminem wypowiedzenia jest możliwe w przypadku:
 - 1) zmiany organizacji ruchu;
 - 2) konieczności przeprowadzenia remontów lub budowy infrastruktury na nieruchomości lub jej części stanowiącej przedmiot umowy;
 - 3) ogłoszenia upadłości, likwidacji lub zaprzestania prowadzenia działalności gospodarczej przez zastrzegającego;
 - 4) zmiany stawek określonych w załączniku nr 2 do uchwały;
 - 5) zmiany adresu siedziby zastrzegającego.
7. Zajęcie koperty przez pojazdy samochodowe innych osób lub podmiotów gospodarczych nie upoważnia do wysuwania z tego tytułu roszczeń w stosunku do ZDM.
8. ZDM może wyrazić zgodę na wyznaczenie zastrzeżonego miejsca postojowego dla:
 - 1) oznakowanych pojazdów Straży Miejskiej przy każdej siedzibie referatu Straży Miejskiej Miasta Poznania i pojazdów policji przy każdej komendzie lub komisariacie policji;
 - 2) pojazdów służb mundurowych, po dwa przy obiektach sądowych lub prokuraturach.
9. Stawki za zastrzeżone miejsca postojowe zostały określone w załączniku nr 2 do uchwały.

§ 20

1. Na „kopertach dla dostaw” dozwolony jest postój uprawnionych podmiotów do 15 minut.
2. Czas postoju będzie potwierdzony zegarem parkingowym wydawanym przez ZDM i umieszczonym za przednią szybą wewnątrz pojazdu w sposób umożliwiający odczytanie godziny, z zastrzeżeniem, iż nie dotyczy to pojazdów, o których mowa w § 7 ust. 4.
3. „Koperty dla dostaw” przysługują podmiotom gospodarczym prowadzącym zarejestrowaną działalność gospodarczą, po wniesieniu opłaty zryczałtowanej.
4. Podmioty gospodarcze mogą wystąpić wnioskiem wskazanym przez ZDM o wykupienie istniejącej²⁸ „koperty dla dostaw”:
 - 1) w lokalizacji najbliższej adresowi wykonywania działalności na terenie SPP oraz ŚSPP zidentyfikowanej na podstawie aktualnego dokumentu rejestrującego firmę, a w przypadku gdy takiej informacji w nim brakuje, na podstawie poświadczony przez właściwego Naczelnika Urzędu Skarbowego deklaracji NIP-2 lub NIP-8;

²⁷ dodany uchwałą Nr L/898/VIII/2021 Rady Miasta Poznania z dnia 6 lipca 2021

²⁸ zapis „istniejącej” dodany uchwałą Nr L/898/VIII/2021 Rady Miasta Poznania z dnia 6 lipca 2021

- 2) na wszystkich lokalizacjach na podstawie aktualnego dokumentu rejestrującego firmę.
5. Opłata za korzystanie z „koperty dla dostaw” wskazana jest w pkt 5.2 załącznika nr 2 do uchwały.
6. Dla „koperty dla dostaw” wykupionej zgodnie z ust. 4 pkt 1 i 2 zostanie wydany identyfikator oraz zegar parkingowy.
7. W przypadku zagubienia identyfikatora „koperty dla dostaw” lub jego utraty nie przysługuje duplikat identyfikatora.
8. Nie przysługuje zwrot wykupionego identyfikatora „koperty dla dostaw”.
9. Z jednej „koperty dla dostaw” może korzystać kilka podmiotów gospodarczych. Oznacza to, że podmioty, które wykupiły tę samą „kopertę dla dostaw”, muszą ją współdzielić.
10. Identyfikator „koperty dla dostaw”, zakupiony zgodnie z ust. 4 pkt 1, jest ważny wyłącznie na wskazanym na identyfikatorze numerze stanowiska wraz z wystawionym zegarem parkingowym, natomiast identyfikator „koperty dla dostaw”, zakupiony zgodnie z ust. 4 pkt 2, jest ważny na dowolnym stanowisku wraz z wystawionym zegarem parkingowym.
11. Zajęcie wykupionej „koperty dla dostaw” przez inny pojazd nie upoważnia do wysuwania z tego tytułu roszczeń w stosunku do ZDM.
12. Na zegarze parkingowym kierowca zobowiązany jest wskazać czas rozpoczęcia parkowania.
13. W przypadku wykupienia identyfikatora określonego w ust. 4 pkt 2) dopuszczone jest parkowanie pojazdów w obszarze SPP i ŚSPP w dowolnym miejscu, zgodnie z przepisami ruchu drogowego, do 15 minut wraz z zegarem parkingowym²⁹.

§ 21

1-9 skreślone³⁰

10. ZDM udostępnia możliwość zakupu kart abonamentowych dla pojazdów ekologicznych w cenie wskazanej w pkt 2.1 załącznika nr 2 do uchwały.

§ 22

1. Karty abonamentowe, identyfikatory oraz karty parkingowe muszą być umieszczone za przednią szybą wewnątrz pojazdu natychmiast po jego zaparkowaniu w sposób umożliwiający ich odczytanie, bez jakichkolwiek wątpliwości co do ich treści i ważności z widocznym hologramem.
2. Bilety parkingowe muszą być wykupione natychmiast po zaparkowaniu pojazdu i przed utratą ważności poprzedniego biletu oraz umieszczone za przednią szybą wewnątrz pojazdu w sposób umożliwiający ich odczytanie, bez jakichkolwiek wątpliwości co do ich treści i ważności.
3. W przypadku zakupu biletu w parkomacie wyposażonym w klawiaturę kierowca pojazdu obowiązany jest do wpisania numeru rejestracyjnego pojazdu.
4. Płatności mobilne muszą być wnoszone natychmiast po zaparkowaniu pojazdu i przed jego opuszczeniem lub przed utratą ważności poprzedniej płatności mobilnej.
5. Opłaty za parkowanie w SPP i ŚSPP wniesione w parkomacie lub za pomocą aplikacji mobilnej nie podlegają zwrotowi.
6. W ramach wniesionej opłaty za parkowanie bilet zakupiony w strefie cenowo droższej obowiązuje również w strefie cenowo tańszej w czasie ważności biletu parkingowego.

§ 23

Wykupienie karty abonamentowej lub identyfikatora i umieszczenie ich wewnątrz pojazdu, zgodnie z zasadami określonymi w § 22, upoważnia do parkowania bez wniesienia opłaty jednorazowej, zgodnie z przepisami ustawy Prawo o ruchu drogowym, w wyznaczonym miejscu w obszarze SPP oraz ŚSPP, lecz nie

²⁹ zmieniony uchwałą Nr L/898/VIII/2021 Rady Miasta Poznania z dnia 6 lipca 2021

³⁰ ust.1-9 skreślone uchwałą Nr L/898/VIII/2021 Rady Miasta Poznania z dnia 6 lipca 2021

uprawnia do zastrzegania stałego miejsca parkowania i nie stanowi podstawy do roszczeń wobec WP ZDM w przypadku braku miejsc parkingowych

Rozdział III

PARKOWANIE BEZ WNIESIENIA OPŁATY LUB BŁĘDNIE OPŁACONE³¹

§ 24³²

1. Za parkowanie bez wniesienia opłaty w SP, ŚSPP, pobiera się opłaty dodatkowe w wysokościach określonych w załączniku nr 2 do uchwały.
2. Przez parkowanie w SPP oraz w ŚSPP bez wniesienia opłaty rozumie się:
 - 1) niewniesienie opłat za parkowanie, zgodnie z zasadami określonymi w Rozdziale II;
 - 2) parkowanie ponad czas opłacony;
 - 3) parkowanie z identyfikatorem przez osoby wymienione w § 13 ust. 1 pkt 1 w innym sektorze niż sektor wskazany na tym identyfikatorze;
 - 4) skreślony³³
 - 5) parkowanie z identyfikatorem osoby niepełnosprawnej bez karty parkingowej lub w przypadku braku możliwości odczytania wszystkich danych z karty parkingowej (oryginału hologramu, daty ważności);
 - 6) parkowanie na „kopercie dla dostaw” pojazdów nieuprawnionych bez zegara oraz identyfikatora z numerem ewidencyjnym lub powyżej 15 minut;
 - 7) parkowanie pojazdów nieuprawnionych na miejscu zastrzeżonym;
 - 8) skreślony³⁴
 - 9) parkowanie pojazdów nieuprawnionych lub niedokonujących ładowania na „kopercie dla pojazdów ekologicznych” ze stanowiskiem do ładowania,³⁵;
3. skreślony³⁶
4. Opłatę dodatkową należy wpłacać w kasie WP ZDM lub na rachunek bankowy ZDM w Poznaniu.
5. Opłata dodatkowa podlega przymusowemu ściągnięciu w trybie określonym w przepisach o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.
6. Za błędnie opłacone parkowanie w SPP oraz w ŚSPP, pobiera się opłatę dodatkową, określoną w załączniku nr 2 do uchwały³⁷.

§ 25³⁸

1. Kierujący lub właściciel pojazdu kwestionujący zasadność wystawienia wezwania-raportu może wnieść reklamację w terminie 7 dni od dnia wystawienia wezwania-raportu, opisując stan faktyczny oraz przedkładając dokumenty potwierdzające fakt niezasadności wystawionego wezwania-raportu.
2. Wniesienie reklamacji nie wstrzymuje biegu terminu do wniesienia należnej opłaty dodatkowej za

³¹ zapis „lub błędnie opłacone” dodany uchwałą Nr L/898/VIII/2021 Rady Miasta Poznania z dnia 6 lipca 2021

³² zmieniony uchwałą Nr L/898/VIII/2021 Rady Miasta Poznania z dnia 6 lipca 2021

³³ skreślony uchwałą Nr L/898/VIII/2021 Rady Miasta Poznania z dnia 6 lipca 2021

³⁴ skreślony uchwałą Nr L/898/VIII/2021 Rady Miasta Poznania z dnia 6 lipca 2021

³⁵ zmieniony uchwałą Nr L/898/VIII/2021 Rady Miasta Poznania z dnia 6 lipca 2021

³⁶ skreślony uchwałą Nr L/898/VIII/2021 Rady Miasta Poznania z dnia 6 lipca 2021

³⁷ dodany uchwałą Nr L/898/VIII/2021 Rady Miasta Poznania z dnia 6 lipca 2021

³⁸ zmieniony uchwałą Nr L/898/VIII/2021 Rady Miasta Poznania z dnia 6 lipca 2021

- nieopłacony postój.
3. Na podstawie złożonej reklamacji, ZDM po przeprowadzeniu postępowania wyjaśniającego może anulować wezwanie raport w przypadku:
 - a. potwierdzenia awarii parkomatu przez operatora systemu parkomatów,
 - b. przedstawienia ważnego biletu parkingowego,
 - c. wystawienia wezwania-raportu niezgodnie z przepisami Regulaminu.
 4. Brak opisu stanu faktycznego, o którym mowa w ust 1, stanowi podstawę do odmowy pozytywnego rozpatrzenia reklamacji.

Rozdział IV

KONTROLA CZASU POSTOJU POJAZDÓW

§ 26

1. Do kontroli wnoszenia opłat za parkowanie pojazdów w SPP oraz w ŚSPP upoważnieni są wyłącznie pracownicy WP ZDM, którzy wykonują czynności zgodnie z przepisami Regulaminu SPP oraz ŚSPP.
2. Pracownicy wykonują swoje obowiązki w stroju służbowym z widocznym numerem służbowym.

§ 27

Obowiązkiem kontrolerów SPP oraz ŚSPP jest kontrola parkowania pojazdów, a w szczególności:

- 1) kontrolowanie wnoszenia opłat za parkowanie pojazdów;
- 2) sprawdzanie ważności biletów parkingowych oraz wniesienia opłat w parkomatach lub aplikacją mobilną;
- 3) sprawdzanie ważności kart abonamentowych i identyfikatorów;
- 4) wypisywanie w terenie wezwań-raportów do uiszczenia opłaty dodatkowej za parkowanie bez wniesienia opłaty i umieszczanie ich za wycieraczką pojazdu samochodowego, a także sporządzenie dokumentacji fotograficznej nieopłaconych postojów pojazdów w SPP oraz w ŚSPP;
- 5) zgłaszanie Straży Miejskiej wszelkich nieprawidłowości związanych z parkowaniem pojazdów oraz zajmowaniem pasa drogowego;
- 6) kontrola stanu oznakowania SPP i ŚSPP oraz zgłaszanie nieprawidłowości w tym zakresie.

§ 28

Kontrolerzy SPP oraz ŚSPP nie pobierają żadnych opłat i nie prowadzą sprzedaży biletów parkingowych, kart abonamentowych oraz identyfikatorów oraz nie anulują wystawionych wezwań-raportów.